

Ett boplatssläge i utkanten av Bålsta

Undersökning inför uppförande av en mobilmast

Arkeologisk utredning, etapp 2

Bista 4:5
Håtuna socken
Håbo kommun
Uppland

Jan Äblström

Ett boplatsläge i utkanten av Bålsta

Undersökning inför uppförande av en mobilmast

Arkeologisk utredning, etapp 2

Bista 4:5
Håtuna socken
Håbo kommun
Uppland

Jan Ählström

Utgivning och distribution:
Stiftelsen Kulturmiljövård
Stora gatan 41, 722 12 Västerås
Tel: 021-80 62 80
Fax: 021-14 52 20
E-post: info@kmmd.se

© Stiftelsen Kulturmiljövård 2015

Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet. Ärende nr MS2012/02954.

ISBN: 978-91-7453-433-7

Tryck: Just Nu, Västerås 2015.

Innehåll

Sammanfattning.....	5
Inledning.....	5
Målsättning och metod	5
Topografi och fornlämningsmiljö	5
Undersökningsresultat.....	7
Referenser.....	9
Tekniska och administrativa uppgifter	9
BILAGOR	10
Bilaga 1. Provrutor.....	10

Figur 1. Utredningsområdets läge markerat med en svart ring. Utsnitt ur digitala terrängkartan. Skala 1:50 000.

Sammanfattning

Efter beslut av länsstyrelsen i Uppsala län har Stiftelsen Kulturmiljövård utfört en arkeologisk utredning etapp 2 av en potentiell fornlämning i form av en möjlig senneolitisk boplats. Platsen för den möjliga boplatsen pekades ut vid en tidigare utredning etapp 1 och intill boplatsläget skall nu en mobilmast uppföras.

På platsen för den möjliga boplatsen, som utgjordes av en avsats i sydvästsluttande mark, öppnades 13 meterstora rutor. Rutorna var fyndtomma och det finns inte någon fornlämning på platsen.

Inledning

Inför uppförandet av en mobilmast har Stiftelsen Kulturmiljövård (KM) utfört en arkeologisk utredning, etapp 2, på platsen för en potentiell stenåldersboplats. Boplatsläget noterades vid en tidigare utförd arkeologisk utredning etapp 1, vilken utfördes av KM 2010 (Hermodsson 2010). KM tilldelades uppdraget på direktval av Länsstyrelsen som fattade beslut i ärendet den 20 mars 2015 (med stöd av 2 kap 8 § KML) efter det att KM inkommit med en undersökningsplan. Kostnadsansvaret åvilar staten.

Fältarbetet utfördes under en dag i början av april 2015. Jan Ählström är projektledare och har sammanställt rapporten.

Målsättning och metod

Enligt kravspecifikation och undersökningsplan syftade den arkeologiska utredningen etapp 2 till att klargöra om det finns fornlämningar inom det utpekade boplatsläget.

Fältarbetet omfattade utredningsgrävning utförd med 1,0×1,0 meter stora handgrävda rutor. Rutorna grävdes med spade/fyllhammare och dokumenterades genom inmätning med GPS och översiktlig beskrivning. Det togs digitala översiktsfotografier.

Fältarbetet skulle ha genomförts med grävmaskin. Maskinen kom dock inte fram till platsen på grund av en låst vägbom.

Topografi och fornlämningsmiljö

Utredningsområdet ligger i ett höglänt skogsområde i sydöstra utkanten av Bålsta (figur 1–2). Läget för den möjliga boplatsen sammanfaller med en 60,0×20,0 meter stor och stenfri avsats (NO–SV). Nordöst om avsatsen är marken mer jämnt sluttande och bedömdes inte kunna hysa boplatslämningar. Mot sydväst finns en mindre avsats. Området genomkorsas i sydvästlig–nordostlig riktning av en kraftledningsgata. Platsen ligger runt 25 meter över havet (m ö.h.) och bedömdes primärt kunna hysa en aktivitetsyta eller boplats från stenålder, troligast från senneolitikum.

Figur 2. Utredningsområdet markerat med en blå ring och de i FMIS registrerade lämningarna markerade med röda polygoner, punkter och linjer. Ett urval är numrerade. Utsnitt ur digitala fastighetskartan. Skala 1:10 000.

I närområdet förekommer en stor mängd hålvägar och andra lämningar, såsom gränsmärken, vägbankar, täkter och en torplämning vilka har ett ursprung i historisk tid. Flera av dessa utgör inte heller fornlämningar utan klassas som övriga kulturhistoriska lämningar eller har osäker status (bevakningsobjekt). Det förhistoriska inslaget består av två registrerade stensättningar (Håtuna 186:1 och 228) som ligger ett stycke norr om det aktuella området. De registrerade lämningarna antyder att marken under senare perioder utgjort ett utmarksområde (se figur 2 och tabell 1).

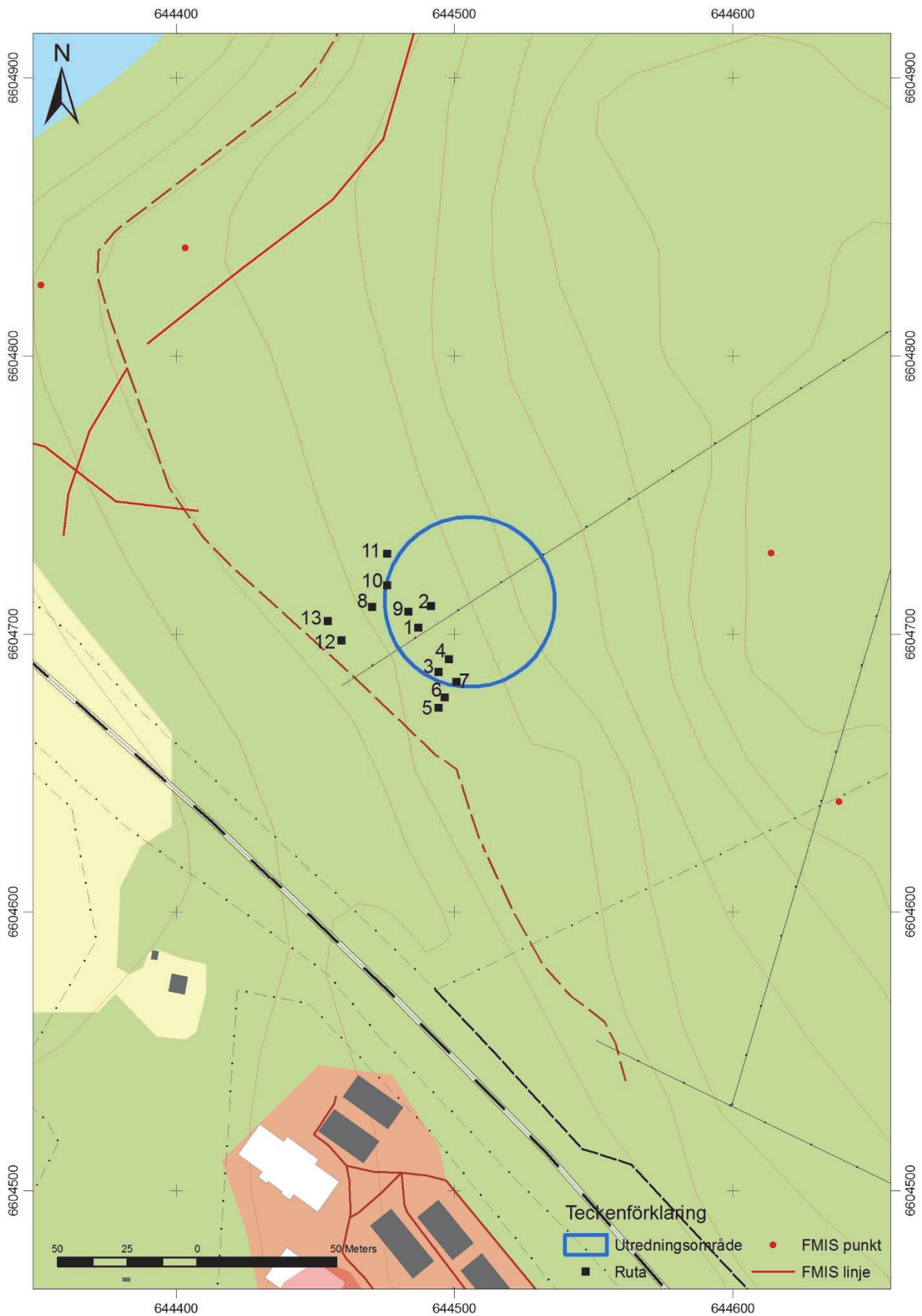
Tabell 1. Ett urval av de omgivande lämningarna registrerade i FMIS

FMIS nr	Typ	Status, enligt FMIS
Bro 315	Fossil åker	Bevakningsobjekt
Bro 316	Fossil åker	Bevakningsobjekt
Bro 317	Fossil åker	Bevakningsobjekt
Bro 319	Gränsmärke	Övrig kulturhistorisk lämning
Bro 320	Gränsmärke	Övrig kulturhistorisk lämning
Bro 321	Lägenhetsbebyggelse, torp	Fornlämning
Bro 349	Gränsmärke	Övrig kulturhistorisk lämning
Håtuna 186:1	Stensättning	Fornlämning
Håtuna 213	Fornlämningsliknande bildning	Ej kulturhistorisk lämning
Håtuna 214	Fornlämningsliknande lämning	Övrig kulturhistorisk lämning
Håtuna 219	Gränsmärke	Övrig kulturhistorisk lämning
Håtuna 220	Gränsmärke	Övrig kulturhistorisk lämning
Håtuna 221	Färdväg, vägbank	Fornlämning
Håtuna 222	Färdväg, vägbank	Fornlämning
Håtuna 225	Färdväg, vägbank	Fornlämning
Håtuna 228	Stensättning	Fornlämning
Håtuna 230	Härd/skärvestenspackning	Övrig kulturhistorisk lämning

Undersökningsresultat

Det grävdes 13 rutor (se figur 3 och bilaga 1) som var mellan 0,1 och 0,2 meter djupa. Det påträffades inte några fynd, lager eller anläggningar. Under förnan vidtog orörd rödgul till röd sand. I två rutor (ruta 5 och 12) konstaterades schaktskador.

Det påträffades inte någon fornlämning.

Figur 3. Läget för de grävda rutorna. Utsnitt ur digitala fastighetskartan. Skala 1:2 000.

Referenser

Hermodsson, Ö. 2010. Gamla färdvägar i Håbo. Arkeologisk utredning steg 1. Håbo allmanning 1:4, Darget 1:1, 1.2, 1:3, Spånga 1:7, Stora Ullevi 1:1, Bro, Håtuna och Kalmars socknmar, Håbo kommun, Uppland. Kulturmiljövård Mälardalen Rapport 2010:31. Västerås.

Uppgifter ur det digitala fornminnesregistret (FMIS), januari 2015, <http://www.fmis.raa.se/cocoon/fornsok/search.html>

Tekniska och administrativa uppgifter

<i>KM projekt nr:</i>	KM14147
<i>Länsstyrelsen dnr, beslutsdatum:</i>	431-7458-14, 2015-03-20
<i>Undersökningsperiod:</i>	2015-04-09
<i>Exploateringsyta:</i>	Ca 2 800 m ²
<i>Personal:</i>	Henrik Runeson, Jan Ählström
<i>Belägenhet:</i>	Bista 4:5, Håtuna socken, Håbo kommun, Uppland, Uppsala län
<i>Fastighetskarta:</i>	66G0ES (Sweref99 TM)
<i>Koordinatsystem:</i>	Sweref 99 TM
<i>Koordinater:</i>	X6604688 Y644486
<i>Höjdsystem:</i>	Ingen höjdmätning gjordes
<i>Inmätningmetod:</i>	GPS
<i>Dokumentationshandlingar:</i>	Digitala fotografier: KM14147_01–03 inlämnas till Antikvarisk-Topografiska Arkivet (ATA)
<i>Fynd:</i>	Inga fynd påträffades

BILAGOR

Bilaga 1. Provrutor

Ruta	Beskrivning
1	0,2 meter djup, under förnan vidtog rödgul fin sand.
2	0,1 meter djup, under förnan vidtog rödgul sand.
3	0,15 meter djup, under förnan vidtog röd sand.
4	0,15 meter djup, under förnan vidtog röd sand.
5	0,05 meter djup, under tunn förna vidtog sand. Schaktskadad mark.
6	0,15 meter djup, under förnan vidtog rödgul sand.
7	0,1 meter djup, under förnan vidtog rödgul fin sand.
8	0,1–0,15 meter djup, under förnan vidtog rödgul fin sand.
9	0,1 meter djup, under förnan vidtog rödgul fin sand.
10	0,15 meter djup, under förnan vidtog rödgul fin sand.
11	0,1 meter djup, under förnan vidtog rödgul fin sand.
12	0,1 meter djup, under förnan vidtog rödgul fin sand, fynd av buteljglas vid -0,05 meter. Schaktskadad mark.
13	0,1 meter djup, under förnan vidtog rödgul fin sand.